

Bomhaj Bóh!

Cíbilo 30.
26. julija

Létnik 6.
1896.

Szerebiske njedželske łopjenka.

Wudawaju ſo kózdu kobotu m Szemolerjez knihicziſchcerem w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtſetnu vichedvlatu 40 np.

8. njedžela po ſwjatej Trojizy.

Bože džeczi.

Rom. 8, 12—17.

Khrystuſ je nam Boha ſa naſcheho Wótza ſjewiſ. Wſchehomózny je naſch Wótz. Koſpomina a wopomina to tež kózdy doſcz, kotrež ſwoje „Wótče naſch“ ſpěwa, kaž by to niſne bylo? Ktěpſchińdze wſchelake wopacžne ſroshmienje naſcheho kſcheczijanstwa ſ teho, ſo ludžo to prawje njewopominaja, hdyž „Wótče naſch“ ſpěwaja ſebi na to niemyſlo, ſo je Bóh wopravdze naſch Wóczez. S tymaj ſłowomaj „wótzny dom, wótzny kraj“ je wſchelake drohe wopomnycze ſjednoczene, ſo ſo wutroba ſraduje. Schto móže čłowjek vihecziwo temu měcz, ſo ſo to najwyſhiſe bycze do taſteho towarzſtwa ſ nami ſtaiji, kotrež je taſ zyle po ſacžuwanju naſcheje wutroby? Pschirunaj ſ tym, kajke njedospołne myſle mějachu iſraelske džeczi wo Bóh a kajke ſrudne, njehodne myſle ſebi pohanjo wo ſwojich pschibohach czinjachu. Móže neschto doſtojnischeho a ſtroſchtnischeho bycž, hacž ſo ſměmy Bóha Wótza mjenowacž? A hdyž won to je, je naſcha wěz, ſo ſo my jako džeczi czujemy a wopokaſamy w ſwěcze. Kſcheczijenjo ſu po epiftoli 8. njedžele po ſwjatej Trojizy, Rom. 8, 12—17, Bože džeczi; — duž mamy ſchtworaſe, ſchtož ſ teho naukuñiemy:

1. Džeczazu pschibluskchnoſcz. Džeczo ma tu pschibluskchnoſcz ſwojego nana poſluchacž. Nanowa wola je džeczu pschikaſnia. Cžim ſwólniwiſcho a radſcho džeczo

po nanowej woli czini, cžim lěpje wone ſwoju pschibluskhnocž dopjelni. Małož to na ſwoje ſtejſchce ſ Bohu, ſwojemu Wótzej, a ty bóry ſpoſnajech, ſchto je ſ naſchej džeczazej pschibluskhnocžu psches jene a ſchto niž. Szamowólny vraji: Ja chzu ſwoju wolu měcz a czinicž, ſchtož ſo mojemu czelu ſpodoba; njepoſluskhn praji: ja njecham poſluchacž. Poſluskhn pak proſy: Wótče, wucž mje czinicž po twojim ſpodbobanju a twój dobrý duch wjedž mje po prawym puežu! Kotrehož Boži duch wodži, cži ſu Bože džeczi, praji ja poſchtol: Mjenuj mi teho ducha, wot kotrehož ſo wodžicž dasch, a ja chzu tebi prajicž, ſchto ty ſy, ſwětne abo Bože džeczo. Je duch ſebicznoscze a ſelhańoscze a lohkeje myſle? Abo je duch wěrnoſcze a luboſcze a ſtroweje myſle? Džeczi ſtupja do ſtopow starskich, kſcheczijenjo kſodža ſa Bohom.

2. Džeczazu myſl. Hlej, kaf wjeczor małe džeczo nana, hdyž je domoj pschischoł, woſoko ſchiye woſmje, kaf ſo ſbožowne ſacžuwa na jeho ſylnej ruzi a ſo ničeho njeboji. Džeczaza myſl je dowěrjenje. Kaf ſdalene ſu wot teho myſle pohanow wo jich pschibohach. To je ſama ſtyſkniwa bojoſcz, kotrež woni maja, pschetož woni teho njebjekho Wótza njeſnaja. Alle kaf wjele wopacžneje bojoſcze, ſtyſknoscze, njedowěry ſ Bohu maja tež husto kſcheczijenjo, kaž by ſebi Bóh na ſle myſlicž mohł. Dako po bitwie poła Wörtha wjekny duchowny cżejkó ſranjeneho wychla nadenidze a ſo jeho woprascha, kaf ſo jemu dže, wojak wotmolwi: Mi ſo wſchudžom derje dže, hdyž mje mój kral wjedże. Wopravdze, podomne do-

wérjenje dýrbjalo džeczi Bože napjelnicz, so mohle we wsczach wobstejnosczach prajicz: Mi zo wschudzom derje dze, hdzez mje mój Bóh wjedze; tež w czemnym dole njeboju zo žaneho njesboža, pschetož wón je pschi mni. Doho prut a kij troschtujetaj mje.

3. Džecza ze prawo. Nasche prawo je prophyz, a hdz býchu našche próstwy druhdy džiwnischke byle, džeczo ma prawo nana a wózta prophyz a nan ma rad, hdz džeczi se ſwojej naležnoſcžu pschindu. Ta wéz je tola cziscze jednora a tola je pschi modlenju tak wjèle ſwonkownoſcze, njeloshta a njesprawnoſcze? Na jenym boku pohanske borbotaňe, Wótcze-nach-spěwanje bjes psche-myſlenja, na drugim boku ſakomdzenje modlitwy. Schto prawje czini? Schtož je hnadu psches Chrystuſa pósnał, so ſzměny Boha Wózta mjenowacz a nětko tole prawo tež nałožuje a s tym Kniesom tak powjeda, kaž jeho wutroba czeri. Schto móže nam tole prawo wjacz, hdz ſebi my jo njewosmijemy?

4. Džecza ze herbſtwo. Woni ſu pěñjerjo ſpytali nam wéczne ſitovenje wobrasowacz, so by jo našch roſom ſapschijecz mohl. Ale s tym je kaž s hodami. Schtož dýrbi džeczo mécz, wone hakle wohlada, hdz je ſwiedzeni pschijichol. Schtož wécznoſcž wérjazym pschinjeſe, ſamóža hakle prajicz, hdz ſu ju wohladali. Mała ſchmarka w durjach, psches kotruž nam ſmijecz naſchich lubych do wécznoſcze poſladacz da, je psche mała, so móhli ſchto wéſte wo njej prajicz. My dýrbimy ſo tež tudz Wózzej dowéricz, so wón wéſce ſwoje ſlubjenja nam dopjelni. To ſlubjenje pak je: Ssmy my džeczi, dha ſmyn tež herbojo. Heward nan wumrje a džeczi do ſachodneho herbſtwo ſtupja; jowle džeczi wumru a njesachodne herbſtwo ſo jim doſtanje.

Pschi wſchej hľubokosczi je kſcheczijanska wuczba jednora. Czlowjekojo ſebi pschezo to jednore czezko czinja, woni wſchelake khumſchty ſpytaja a ſo pschi tym wot wotyknjeneho ſonza ſdaluja. Chrystuſ ſtajnje na to poſkuje: Bóh wasch Wóz, my jeho džeczi. W tym mamy: džeczazu pschijichnoscz, džeczazu myſl, džecza ze prawo a herbſtwo.

S czezkeho časa.

1. Hajnkownja w holi.

Běſche popołdnju poſdze w oktobrje. Njebojo běſche rjane, mōbre. Lisežo na ſchtomach běſche ſo ſežołežilo. Tama ſem pschedobnywachu ſo ſlónčne pruhi, rjane jako ſmarachtowa psches húſt lěž, hdz ſo psches zuni wetsit hibashe. Kunje ſczelesche ſlónzo ſwoje poſledne pruhi do kraja. Hiskeže ras khwatachu ſlónčne pruhi nimo naſhypow a twjerdzishnich Draždžanskich murjow. Potom poſachachu ſo wjeczorne ſměrk a borsy bě cžma. Najprjódzy ſo w lěžu ſacžmi, potom nad městom a ſkonečnje tež nad polemi a lufami.

Hroſbny napohlad mějachu Draždžan w wjeczornych ſměrkach. Wyżoke murje, psched kotrymž běſche hľuboki a ſcheroči pscherow, napjath ſi wodu, wobdawachu zyle město. Na někotrych městnach hladachu psches naſhyp wyžoke a krute wěze, kotrež měſczanskéj muri hishcze wjetſchu ſafitanské mōz dawachu. Wschudze, ſi wězow a naſhypow hladachu „pólne hady“, „mortery“ a „naſhypne tělby“ ſe ſwojimi doſlimi ſchijami. Jenož malo wrotow běſche w murjach. Tam běchu ſo wjetſcheje wětoſeje dla wižaze moſty, dwoje naſhyp a dwoje rjady palisadow natwarile, a jenož tam mózachu wobydlerjo ſi města won.

Draždžanska hola ſapocžinaſche ſo hnydom pschi nowo-měſczanskich twjerdzishnach. Tam, hdzež dženža ſi wodoſlavow na Albertowym torhoschzu (naměſče) woda wjetſela pluſkoze, ſtejachu tehdz hishcze mózne ſchomu, někotre ſto let stare, a tam, hdzež

je dženža katholicka kapalſka, běchu tehdz Lužiske wrota, a potom wjedžesche droha psches holu do Budyskeho kraja.

Kunje 6 hodž. bijesche. Tehdom pschinidze czlowjek psches Lužiske wrota a džesche po drož do hole.

Tole běſche kurſakſki hajnik Sebaldus Brandt. Na hlowje mějesche wón ſcheroči klobuk, wudeſjeny ſi wulkim pjerjom. Wobleczenym běſche ſeleny platoň ſropor. Na rukomaj mějesche wulkej rukajzy ſi džiwinſke ſože, a na nohomaj mějesche dolhe ſchfornje hač wiſche koſen. Wot praweho ramjenja ſi ſeweji paži wiſasche ſcheroči kožany paž, w kotrymž ſylny hajniſki nōž tcžesche. W pažu wokolo ſitova težesche pistola ſi dolhej roſku. Podla hajnika běžesche wulki, kožmaty wjelci pož; kotryž pak do czemneho ſeža, pak na ſwojeho knjeſa hladasche. Šdasche ſo pak, ſo na ſwojeho ſwérneho pschewodžerja ani njekedžbowasche.

Hajnik běſche czlowjek podomny, kotremuž hórke staroſcze wutrobu jimaja, a teho dla njekedžbowasche na ſwój puež. Hľuboke ſmorschcziny na jeho čole ſwědžzachu wo tym, ſo dženža prěnja staroſez do jeho duſche ſacžahnýla njeběſche. Běſche tola ſrudny, ſtyskapołny čaž; pschetož tehdom pižasche ſo lěto 1637. Hijo džewjatnacze lět howrjesche tamna žalozna nabozinſka wójna psches našche krajiny, kotruž ſu ſtawisny třízecilennu wójnu pojmenovalo. Psuežiny běchu tam, hdzež běſche w předawſich čažach bur ſył a worał. Na polach roſczechu czernje a wóſt a a wſchón druhi njerjad. Wſchudzom nadendžechu ſo wupalene hrody, ſapuſczene wſy a města. Hľod, drohota, njeradžene žně, mór běſche po wſchém kraju ſwoje knjeſtwo naſtupiſ a pschemenjesche wſchu rjanu krajinu do puſcziny. Wójnska czěznoſcž běſche ſo wožebje psches ſakſku krajinu czezko roſlēhaſla, a pschezo hishcze njepſchiindze ſonž tychle bědow a ſtysknoſcžow. Hdz tež běſche druhdy na ſrótſku čaž mér ſacžahnýl, to tola dolho njetrajesche, ſažo ſi nowa wójnski holk a ſropot psches krajinu howrjesche a ſkódu človiſku duſchu ſi nowa je ſtróželemi napjelnjeſche. Tež w Draždžanach knježejſtaj wulki njemér a měſchenza. Na wſchech haſzach a torhoschczach mjerwjeſche ſo ſi czeſtanžami ſi wokolnych wſow. Něhdze 12 000 wosow, — tak powjeda ſtara křonika — ſahaczeſche měſchczanske haſz a w nich khowachu czeſtanž wſcho ſwoje wobſzedzenſtwo. Teho dla haczeſche ſo wſchudze wſchón wobkhad, a jenož ſi dolhej ſežerpliwoſežu a po dolhim čaſanju běſche ſo hajnik Brandt ſi města wudobyl. Položeny ſdychowasche, hdz do cžicheje, měrnejše hole ſaſtupi. Tola borsy pschedobu jeho jeho cžueže a staroſez wo pschichod, a dwójzy ſylny wobcežowasche jeho nětcole, hdz běſche w dalokej, ſcheročej holi zyle ſamlutki, pomyslenje na wójnsku nuſu a wójnske horjo. Majſrudniſche dny po ſdacžu drje hakle pschiidžechu; ſdasche ſo, ſo pschihadžazy Schwedojo tón ras ſi woprawdze djabolskej njemdroſežu po kraju ſakhadžachu. Hijo běchu dwě měſče ſapuſczili, Woržyn a Lěznik (Leiſnig.) Speschni pöžli, ſotſiž běchu węzera wjeczor ſi wobeju městow do Draždžan dokhatali, powjedachu wo najſurowiſich njefutkach. Bjeſe wſcheje ſmilnoſcze běchu tam njepſcheczelo ſahadželi. Mnosy wobydlerjo běchu ſo wot nich ſiwi w pjezach ſpjeſli; druhim běchu ſkonečkoje ſklinežki pod nōhce ſaklinili a ſi djabolskim wjeſelom jaſyk ſi huby wureſali, wocži wukalali abo psches „ſchwedske pieže“, jim hnónižu do huby zydzivſchi, ſkónzowali. Ssamo džeczi njeběchu ſměrom wostajili. Siwe běchu je na bróžnjowe wrota pschibili a potom ſtěleli. Lěznianskeho měſchczanoſtu pak běchu Schwedojo jako pža na rjecžas wſali a ſobu po kraju wjedli. Tak běchu pöžli w Draždžanach powjedali. — Czezko ſahdchyn hajnik, hdz ſebi wſche tele hroſnoſcze hishcze ras roſpominasche. Draždžany běchu psched njepſcheczelemi psches ſylné murje, wyžoke naſhyp w hľuboke pschirow wobarnowane. Schto pak ſiczesche jemu a jeho lubym pomož a ſchit w ſamotnej hajnkowni w holi, hdz ſu dudichu ſtraſhne ſyly tež ſem pschijichle? (Poſracžowanje.)

Wocžehnjenje naſchich mlodných ſi kſcheczijanské ſwobodnoſczi.

(Po ſ.)

VII. Kaf po něčim starschi pschi wocžehnjenju móz na ſwojich džeczoch ſhubuju.

Zyłe wocžehnjenje naſchich džeczi wobſamkuje ſtujne roſwianje wjetſcheje ſamostatnoſcze. Tak je, hdz ſu džeczi po čeſle a po duſchi ſtroue. Hdz je nam to wopak a my ſo tež

přechází temu vobaramy, je to njerosemný, takže pošpat bje všechno vůzka přechází přichodží dželac. Po řečích mudrošce a lubošce dýrbimy léto a býle naše džecí řebi žamym přechovatáce. Naříha modlitva pak vystudnýc někdy. Wona tež tehdom vystudnýc někdy, hdyž ſu naše džecí čelnje a duchowne přeches nař.

Kak po něčím starší we woczechnjenju můž na ſvojich džecích řhubuju, chzem řebi rospominač, hdyž řebi zvýkly kód rosvivania vobhladamy.

Dalok řnath vobras nadědžejch we wjele domach s tým podpíšmom: „Wobarnowazý jandžel“. Dvě lubosnej džecí řichi kromje wulkeje hlubiny hrajet. Wobej řebi ani na to němýslitej, ſo ſtej w najwjetším ſtraſe. Wjetſche džecí ſo runje wutrobnje ſawježeli nad rjanosču fraňneho vuhla, kotrež ſo jemu poſkicuje, a tola je jenož krocžela, ſo mohle „řhubjene“ byž. Schtrisletne džecí řebi rjane róže řichi hlubinje ſchecipa a řebi mykli, ſo je derje ſhowane, runje kaž w ſvojim lóžku. Rjany, ſwětly jandžel pak, kotrehož wobej džecí njevidžitej, ſady njeju ſteji s poſběhnenymaj, žohnowazymaj a vobarnowazymaj rukomaj. My mamu tu wježelu nadžiju, ſo budžetej tež malej bory ſažo w maczernym klinje.

To je historija wjele tyžaz člowjekow. Tež tajzy starší, kotsí „nicžo njewérja“, po tajkim tež do jandželov niz, tola w historiji ſvoje ſwojby wo „džiwnych“ podawkach powiedaja. Woni powiedaja wo džiwnych vuhowanjach ſvojich džecí a ręča, runje „nicžo njewérja“, tola ſkóčnje w tym, ſo ſtej je jandželskej ruzy vuhowalej.

Dokelž ſu bjes starošce a njenashoujeni a teho dla tež njevobhladniwi, ſo džecí ſtajne do najwjetšeho stracha ſtaja. Ani maczernej ruzy, ani maczernej woczi njeſamóžetej je na wſchitkých puczach vobarnowac. A tež tam, hdyž je wjele ſlužobných, moža džecí ſ voknom won panjež abo do wody ſo ežiňhež — a ſamo wjerchowske ſwojby mohle wo tym powieſcze ſe ſylsami podawac. A tola pſchirunane ſ tými ſtrachotami, kotrež džecíom, bjes teho ſo bychu ſchto wjedžale, hroža, ſo tola malym mjenje njeboža ſtava, hacž řebi myklimy.

Mje dženka hýcheze ſyma poběhuje, hdyž řebi na to pomýšlu, ſak ja pſched 30 létami ſvojeho maleho pječlétneho ſynka (kotrež je nětko dawno w njebejskem vótzny kraju) vobledžbowach. Wón ſ ruku do huby džiwnego konja pſchimache, kotrež pſched mojej faru pſchimovaň ſtejſe. A jako ſo jeho wopraſchach, ſchto je wón po prawym chyzl, wón ſmějſotajo wotmolwi: „Nano, ja chzych vohladac, kelfo ma wón ſubow.“ Njemohl ſon rabžnyč a jeho vobčežowazu džecíowu ruku pſchekužnyč? A tola ſon čiſe ſměrom ſtejſe a jemu nicžo nječinjeſe. — Haj, ſchto to běſe? Kak běſe pſchi njeſicžomnych podomnych podawkach, wo kotrechž móhli, libi čitarjo, powiedac? Hacž tež hluboka wěrnoſež w tym ſlowje teho ſbóžnika njeleži: „Tich jandželio widža ſtajne to wobliczo mojeho Wotza w njebejskach.“ — To je mi wěsta wěz, ſo by ſe ſtej ſame džecí ſteči por čirjow doſtało, hdy bychu džecí ſamemu hladanju ludži pſchewostajene byle.

A kaž džecí wjetſche narostu, je ſtrachotow wjazy a w tej ſamej měrje býwaný tež my najkymansihi, jim ſ omožy ſtač. A čežným ſtrachotam pſchidža ſo pola wotroſčených džecí pſchetož wjazy duchownych ſtrachotow. Hluboka mykli w tym husto nałożenym ſlowje leži: „Male džecí, mjeñſche staroſce, wjetſche staroſce.“

Kaž doho ſu džecí jenož domach, masch wſchaf wſchitko w ruzy — ale hdyž dýrbja pření króž ſe ſtaršíſkeho doma do ſchule bjes druhe džecí, ſapocžnie hižo ſtrach ſa džecí byž. Wo tym pſchichodnje dokladniſho poričimy.

(Poſrakování.)

Wſchelake ſ blifka a ſ daloka.

Hacž do 12. julija je Draždanské vystajenju 300,000 ludži wopýtało. To bě na džen pſches 13,000 pſchihlo. Tónle bohaty wopýt ſam na řebi ſa hōdnoſež vystajený řeči, ſak ſo dýrbimy lubym čitarjam pſchetož ſažo ſ nowa radžiež: Njeſkomdžež, řebi tu rjanu vystajenju vobhladac!

Pſched krótkim ſo w nowinach čitac, ſo je ſo rěčnik dla ſranjenja čeſeče ſažudžil, dokelž je wuprajil, ſo ma jene ſudniſke wufudženje ſa njerosem. Šudníž ſo w ſwojej čeſeče ſranjeni čitac. Jurista ſo po tajkim molicž njemóže kaž ſamž. Jurista ſo ſažo tež w naſchim ſjawnym a wofebje ſyrlinskym ſiwenju počno-

mž. Ma pſchitkád dýrbí pola nař pſchedžyda konſitorſtwa jurista byž a duchowny móže jenož ſi mětopſchedžydu byž. Ale je to tu prawje? Duchowne naležnoſež tola najlepje duchowne ſaſtujuje a hdyž tež naja ſo tu a tam juristické praſchenja roſhudžic ſyrlinského ſamoženja dla atd.), ſo tola doſez bylo, hdy by jurista ſi mětopſchedžydu byl.

Svjaſtova rada je ſakón wo dželanju a pſchedawanju margariny, kajfíž je jón khězorſtvoř ſejm pſchijal, ſacziſla, dokelž je w nim barbjenje margariny ſakafane a dokelž nježměla ſo margarina w tym ſamym rumje kaž butra pſchedawac. Ma tole dwoje pak runje ratařtvo najwjetſchu wažnoſc kladžeſche a bjes tajkeho poſtajenia zvýkly ſakón ſa ratařtvo ani wažnoſc ani wužitka nima. Naři ſratrji naja ſubjene čažy; duž mjeje dopoſnac, ſak je ſo nadžija, kotrež na tónle ſakón ſtejachu, holých a proſdných pſchicžinow dla ſaniežiež móhla. Pſchewejſež by ſo ſakón zyle derje hodžal, w Franzowskej tón ſamý ſakón placži a ſo tež pſchewejde.

Na Franzowskeho prezidentu Faure je wěſth François dwójž ſi revolvař tſelil. Ale na ſbože w revolvrje žaneje ſulk njebeſe. Duž je tež prezidenta čiži ſtrowy njeſtraſhne attentat pſchetrál,

Wj ſeže droho ſupjeni.

Šloto a ſlěboro — na ſwěcze wſchitko placžitej. Šchtóž ma teho doſez, teho ludžo ſbožowneho mjenuju. Sa ſlěboro a ſloto móžes, tež wſchitko doſtač, wſchitko, ſchtož je na vobhledženſtvi, na wježelu, na pſchě a čeſeče na ſwěcze, — wſchitko, jenož niz, ſchtož je nam najnuſniſche, měr ſa naše duschę a wěcze ſiwenje. „So by ſubla teho ſwěta ſazpil, trjebaſch ſebi jenož tych vobhladac, kotsí ſe wobhledža“, — ſak praji mudry Haman; a woprawdze, ſchtož je w kražných hrodach ſnaty, je pōſnał — ſamo hdyž ma ſubjene woczi — ſo pſches ſubla teho ſwěta ſadny člowjek prawje ſbožowny a ſpojony njebudž. Šſlěboro a ſloto ſtej tež ſi tyžazami hréchami womaſanej. A hdyž by jene ſlot, kotrež je džeſac, ſet pſches člowiſke ruzy ſchlo, ſwoju historiju powiedac mohlo, ta njeby najeřiſcho klinežala. To by ſebi člowjek radſho rukajž tykný, předy hacž by ſo jeho ſažo dótlný. Wſchitko ſlěboro a ſloto, hdyž je tež twjerde, budže ſanicžene w plomjenjach tamneho wulkeho dnja a ſchtož móžemý ſi nim ſupicž a wukupicž, hžo wjele předy ſahinje, w ſmjernej hodžinje ſměje wone ſak ſaž ſlomicžka, — kiba to, ſchtož ſym ſa ſhudy a Bože kraleſtvo woprowali.

Ně, niz ſe ſlěborom a ſlotom ſym my wukupjeny ſi teho njeſtnežomneho waſhnja ſi nowemu ſiwenju w ſwiatej, nježebicžnej luboſeži, we wježelej wěrje, w wobſbožazej njeſhablazej nadžiji, ale „pſches drohu frej Chrysta, jako njewinowateho a njeſmaſaneho jehnječa“. Kak móžnje jow roſdžel mjes býſkim a člowiſkim roſhudom wufudženje. ſchtož na ſwěcze wſchitko placži, ſlěboro a ſloto, pola Boha nježo njeplacži. Ma wopak to, ſchtož je na ſwěcze ſazpjene, nimo ſtrehož wulka rěka ſwěta nimo ſchumi — ta frej Jeſom Chrysta — to je Božimaj wocžomaj wýſoke, haj, to jenice ſwýſoke, dokelž je to jenice, ſchtož móže člowjeka ſi hlubokoſež ſi wýſokoſeži dojveſc. Teho dla ſo droha ſrej mjenuje, dokelž ma wote wſcheho, ſchtož je ſo hdy na ſwěcze namakało, jenice ſak ſe ſtajaz ſa wěčnu ważnoſež.

My ſrošymimy, ſak ſo ſi týmle jenice ſlowom zvýkly wumrječki ſtuk ſaſhneho ſbóžnika wofnamjenjuje, pſchetož „ſiwenje člowjeka je w jeho ſrvi“. Hinač pola Jeſuſa njebeſe. W ſrej pſchelcžu wſchitko lubowanje, ſiwenje a ſtuklowanje ſi naſhemu ſbožu, ſi ſwojemu dokonjenju dóndže. A tole lubowanje, čerjpjenje a wumrječe, to je čerjpjenje a wumrječe ſa nař; — to je wumrječe „jehnječa“, kotrež je ſo dobrovblne wopromo ſa tých, wot kotrechž woprowaſche. Wón, kotrež „Bože jehnje“ rěka, je tón jenice, kotrež „njewinowatý a njeſmaſantý“ wosta ſrjeđa mjes hréchňikami a nječiſtymi; kotrež ſrjeđa mjes hréchňikami tola wotdželeny wot hréchňikow ſawosta; kotrež wot hréchňikow roſteptany tola runje jich čežkotu a horjo njebeſe, přječ dojeſe a wujedna. „Sa tebje pſchelata ſi wodawanju twojich hréchow“, — to je napižmo, kotrež je Boh ſam wysche tejele ſrwe ſtajil a kotrež dýrbijch ty nětkole, luby čitarjo, ſebi pſchecžitac. Čitarac dýrbijch tole napižmo a jo ſi Chrystuſkoweho zvýkly ſiwenje a čerjpjenja ſrošymic ſauknyč, ſchtož ty čitarac a ſi dobom Chrystuſkoweho zvýkly ſiwenje ſrošymic ſauknyč.

Europiški pschekupz běsche ſo na turkowſku lódź podał, ſo by do rānscheho kraja pucžował. Na pucžowanju naděndže muhamedanſkeho ſchłovu, kotrehož běsche jemu žel. Wón ſo ſi nim do rēčow da a jako pósna, ſo běsche mudry a duſchny čłowjek, wón ſebi wot njeho zylu hítoriju jeho žiwjenja wupowjedač da. Wón ſhoni, ſo běsche Abdallah — tak tón ſchłova rěkaſche — ſwobodny rodženy a ſo bě w wójnje ſajath do ſchłovinstwa pſchiſchol. To njesbože běsche jeho jara cíſchęžało; tón ſchtant, k fotremuž běchu jeho ponizili, jeho jara cíſchęžało a wón ſo bojeſche, ſo wjazy dolho tónle ſpſchahw njesnjeſe. Pschekupz ſo pſchezo ſažo ſa nim praschesche; jeho ſrudne woblicžo jemu wutrobu tak hnijesche, ſo japočja ſebi na to pomyslicž, tak by jeho wuſhwobodžil: wón ſo praschesche, kelfo wukupjenských pjenes ſo žada, a hac̄runjež běsche to pſches dobytk jeho zyleho pucžowanja, wón tola tu myſl njeputſchzi. Wón ſ kapitānom, kotrehož ſchłova Abdallah běsche, jednasche, a tón ſkonečnje wot njeho žadžane pjeney pſchiſwa. Abdallah běsche jeju roſrēčowanje ſ džela ſhbu ſhlyſchol a w tej wopac̄nej myſli, ſo chze jeho tón pschekupz jenož teho dla ſupicž, ſo by jeho ſwojeho ſchłova ſežniš, wón hněwny na njeho běſche a wſchón roſhorjeny ſawola: „Wý ſo ſwobodni mužovo mjenuječze a w laſtimžku ſraju wý ſchłovinstwo naděndžecze, wý Europiſhy jako njeprſheczeljo ſchłovinstwa ſo wuprajicze a někto chzecze wý njeſupicž. Niamam ja to ſame prawo ſwobodny bycž, kaž wý?“ Tak wón roſhorjeny dale ſwarjeſche, doniž pschekupz jemu ſ zunim hložom njepraji: „Ja tebje tola jenož ſupju, ſo bych tebi ſwobodnoſcž dał“. Duž ſo Abdahallowy hněw lehny. Horze ſhlyſh plakajo wón ſwojemu wuſhwobodžerzej k nohomaj padže a ſawola: „Moja wutroba je twoja; ja ſhym na pſchezo twój ſchłova!“

Luby cítarjo! Njedyrbjal th twojemu ſbóžnikoj k nohomaj padnycž a ſ džakownej wutrobu ſawolacž: „Moja wutroba je twoja!“ W žalozných boleſzach je Jeſuž ſwoju frej ſa tebje pſchelal a ſwoje žiwjenje na drjewje kſchiza do ſmjerce dał, ſo by tebje ſ Bohom wujednal a wot hrécha, cžerta a ſmjerce wumohł. Kajku wažnoſcž ma twoja duſcha pſched Bohom, ſo ſu ſa tebje tajke wukupjenske pjeney ſaplačene. Richtó na tebi wopravdžite prawo nima, hacž Jeſuž ſam, pſchetož wón je tebje ſtvoril a ſe ſwojej krwju wukupil. Ty dyrbiſh jemu ſa to wěčnje ſlužicž. Chzeſh th hiſhče dſehe ſchłova twojich hréchow a cžerta wostacž? Jeſužowa frej tebje wot wſchitkých hréchow wucžicž. Wotrjekň ſo hréchej a njeprſhezelam twojeje duſche horje hladajo na teho ſenjeſa a kchwataj ſo modlo a we wérje k twojemu wuſhwobodžerzej, k twojemu ſbóžnikoj a móznemu wumóžnikoj! Wón tebi twoje hréchi wodawa, tebje wot cžertowſkeje možy wuſhwobodži a tebje do ſwobodnoſcze ſwojich džecži žadži; pſchetož kotrejž tón ſhyn wuſhwobodži, tých wón prawje ſwobodnych cžini.

Kopſchēwa

abo

Wožahalczka.

A hdyž khoodzach woſko doma
A džech pſches ſahrodu,
Dha widzach bliſko ſchłoma
Tam wulku hromadu,
A hdyž tam džech k njej hladacž.
Schto wuhladach ja tu?
Sſej chzých tam druhe žadacž,
Hacž tu ſlu kopſchēwu.

A hdyž tam pſchi njej ſtejach,
Myſklach pſchi ſebi ſam,
Schto cžinju ja ſ njej hewal,
Hacž won ju ſwutorham?
Haj, hdyž ja ſa njej mažmu,
Schto ſhonju wot njej! Aw!
Duž mějach dobru wucžbu,
So hubjeny je kał.

Sſej, ſubi ludžo, myſleže,
Tež ſwěru wopomíče,
Kajke to ſu powjeſče
Wo tež ſlej kopſchēwe:
Schto wona naž chze wucžicž,
Schto tež tu w myſlach ma?
Ju njetrjebamy mlběziež,
Wſchaf je njeſkniežomna.

Ja wo kopſchēwe praju,
Sſwěru wſcho pſcheradžu,
Dokelž ju zyle ſnaju,
Kak njeſkniežomna jo,
So ſ jejnym mnohim ſhym'jom
Wſcho druhe poddižy,
Tež ſ jejnym ſhym ſorjenjom
Sanicža ſahrody.

Haj, kaž nam tu kopſchēwu
Bóh ſenjeſ tež naroſcž da,
Spóſmacž ſ njej chzemý ſwěru,
Kak ludžom podomna,
Kiz ſo tu jej runaju,
Myſkla, kaž wona tež,
Kak bychu móhli ſ leſežu
Wſcho pod ſo pſchinjeſcž ſej.

A kaž ſo ta kopſchēwa
Tak ſ mozu roſſchérja,
Haj, wo niežo ſo wona
Wſchaf jara njeſtara,
Tak tež tón cžlowjek tudy,
Kiz ſo jej pſchiruna:
Wón njeſmyſli ſej druhdy,
So je tež wot Boha.

Wón ſ leſežu na ſo cžehnje,
Wſcho bližſhom' wurečži,
Sſo njeđopomni ženje,
So njej to po prawdži.
O! cžakaj, luby bratſje,
A tež th ſotra tu,
Bóh ſenjeſ nam ſlōſcze naſthe
B'dże placžicž na hlowu.

Kiz ſhbu bratra ſwojoh,
Tež ſotru wujeba
A ſwoje ſamoženje
S njeprawdu pſchiſporja,
Tón ſawěrnje ſa Boha
Tež wjazy njeplacži,
Kaž kopſchēwa tam ſ brjoha
Tym ludžom na ſwěcži.

Duž napominam tudy
Ja wſchitkých ſwěru w tym,
Hacž runje hréſhnik hudy,
Kaž wſchitzh druhý ſhym:
Bóh ſenjeſ b'dże ſ prawej měru
Nam wſchitko ſaplačicž,
Duž chzemý ſ prawej wérue
Sſo ſ cžefcžu ſežiwičž.

Haj, hdyž tež junu dońdže
K nam naſch poſkledni cžaſz,
A naſch ſenjeſ Jeſuž pońdže
Wſchěch wołacž na ſwoj kwaž,
So měſta my tam měli,
Hdžez dobri wostanu
A ſedžecž njetrjebali
Pod helskej kopſchēwu (cžert).

Deutscher w Porschizach.